

Vsak človek bi se vsaj enkrat v življenju moral pogovarjati z Metko Pavšič. Pogovor z njo stvari postavi v pravo perspektivo. Idriječanka, ki se izzivov loteva z neverjetno energijo, je igralka, animatorka, socialna delavka, maserka in humanitarka. Življenje ji je nastavilo številne ovire, ki jih z velikim življenjskim elanom premaguje. Metka je topla, iskrena in samozavestna sogovornica. Zaradi epidemije sva se pogovarjali po telefonu in si ob prvi priliki in varnih okoliščinah obljubili srečanje v živo ob kavi.

Intervjuvala:
Tadeja Žvokelj

Fotografije:
Bojan Tavčar (Fototeka Mestnega muzeja Idrija)
Janez Pelko

Ko sem se pripravljala na najin intervju, sem se večkrat vprašala, od kod vam toliko energije. Izjemno ste aktivni, kako vam uspe?

To je kar zahtevno vprašanje. Po eni strani so določene stvari človeku položene v zibelko in jaz sem bila od vedno v osnovi energičen človek. Po drugi strani pa nisem samo to, kar je videti na prvi pogled – tudi jaz imam zelo težka obdobja in takrat človek pač naredi, kar je najnujnejše. Kreativnosti in ustvarjalnosti v takih obdobjih nisi sposoben, vsaj v veliki meri ne. Vedno sem stremela k izpopolnitvi potencialov in osebni rasti. Privoščiti pa si je treba tudi stvari, ki te dvigujejo – pa naj bo to knjiga, ležanje na plaži, ogled dobre predstave, druženje s prijatelji, sorodniki, kofetkanje s sosedi ... Veliko je odvisno od osebnega angažmaja, še zdaleč pa ne vse. Gre za velike milosti. Meni je življenje kljub veliko težkim trenutkom dalo veliko lepega. Obkrožena sem z čudovitimi ljudmi, ki mi v življenju prihajajo na pot.

Kako se spominjate otroštva, mladosti in Idrije?

Oče in mama izvirata iz Čekovnika in Kanomlje. V otroštvu smo veliko časa preživeli na kmetiji v Čekovniku, kjer je bila rojena mama. Otroštvo ni bilo prav lahko – zelo hitro se začneš zavedati, da si drugačen. Ogromnokrat sem padla, se udarila in čeprav sem vedno želela biti zraven pri vseh opravilih in igrah, sem hitro spoznala, da nisem tako učinkovita kot ostali. Tudi starši so vedno opozarjali druge, naj pazijo name. Resnične težave pa so se začele, ko sem šla v šolo. Nisem videla na tablo, nisem videla črt v zvezku, nisem našla copatov, zaradi temačnosti nisem videla žoge pri telovadbi ... Čeprav se je učiteljica trudila, je šola prinesla ogromno drobnih tisk, ki so se kopicile, in pol leta sem pred odhodom v šolo vsako jutro jokala. Ko je bilo jasno, da bo šolanje zaradi slabega vida težko potekalo v redni osnovni šoli, sem s sedmimi leti šla v Ljubljano, kjer smo v zavodu imeli slabovidnim in slepim prilagojen program. Tedne sem preživljala v Ljubljani, se v Idrijo vračala ob petkih in prihajala nazaj ob nedeljah. Ko sem tam našla družbo in se navadila, je kar šlo in vse skupaj mi je ogromno dalo, predvsem ogromno samostojnosti, veliko je bilo možnosti za različne krožke. Nadaljevala sem na srednji zdravstveni šoli, ki je bila zahtevna, in to najstniško obdobje je s seboj prineslo veliko dvomov vase. Pa je tudi to minilo in šolanje sem nadaljevala na takratni Višji šoli za socialno delo.

Zdaj delate kot animatorka v domu upokoencev v Idriji, kar se nekako sklada z vašo izobraževalno potjo. Kako pa ste prišli do gledališča, igrilstva?

V bistvu že v osnovni šoli – v Ljubljani smo imeli učiteljico, ki se je na tem področju ogromno ukvarjala z nami in moja prva vloga je bila vloga zajčka v tretjem razredu. Še zdaj se živo spomnim zadovoljstva ob tem. Tako sem bila navdušena, da sem se teksta učila ponoči z baterijo pod kovtrom. V tistem času smo imeli tudi ogromno proslav in tako smo stalno nekje nastopali.

Na AGRFT ste pred nekaj leti magistrirali iz smeri govornega sporočanja. Igralstvo vas je seveda spremljalo že prej, a glavne tri predstave v zadnjih letih so bile Ničesar ne obžalujem, Fehtarca in najnovejša Ne bojim se ne hudiča ne biriča, ki je nastala v produkciji Mestnega muzeja Idrija. Katera vam je najljubša?

Trenutno najljubša je tista, ki je aktualna (smeh). Z Melhiorco, zgodbo o tihotapki iz Šebrelj, sem se zelo intenzivno ukvarjala zadnje pol leta. Predstava je res edinstvena, nastala je v sodelovanju z Mestnim muzejem v Idriji in prinaša pravzaprav tudi nov način gledališča. Muzej je postal gledališče. Zelo smo se potrudili, da je predstava multisenzorična – z zvočnim opisom pred predstavo, s kostumom in sceno, ki jo gledalci lahko potipajo, z Braillovo pisavo v gledališkem listu. Ponovno se je pokazalo, da vsakič, ko nekaj naredimo vsaj malo prilagojeno tudi za slepe in slabovidne, je to lahko tudi velika dodana vrednost za vse gledalce, sploh za starejše. Ljudje običajno spregledajo mnoge detajle.

Vsem trem predstavam je skupen lik posebnih, močnih žensk, ki se jim v življenju zgodijo mnoge krivice. Če razmišljava o teh zgodbah, življenju in krivicah – kako gledate na to?

Krivica je zelo širok pojem, ki ga vsak doživlja po svoje. Te ženske iz predstav so res vse imele zelo težke usode, a vse so bile hkrati tudi pogumne, bile so izjemno svetle ženske. Pogumno so znale stvari pustiti za sabo, s humorjem so se spopadale z ovirami. To se mi zdi res pomembno sporočilo. Slabe stvari moraš pustiti za sabo, če jih ne, težko stopaš naprej v življenje. Če pa govoriva o krivicah na splošno, lahko rečem, da se mene vedno bolj dotaknejo stiske in krivice na intimni, človeški ravni, tiste, ki se dotikajo posameznika. Vedno sem se lažje in bolje spopadala s krivicami, ki so se dogajale drugim. Znam biti tudi glasna in hitro reagirati.

To nakazuje, da ste zelo pozorni na dogajanje v družbi. Kakšni ste sicer v življenju?

Sem odprt človek, komunikativna, bolj človek akcije in sem zadovoljna v življenju. Pomembno mi je zavedanje, da vsega v življenju ne moreš imeti, narediti, doseči. To ne mislim samo v povezavi z vidom. To velja za vse. Verjamem, da če iščeš in delaš, tudi najdeš stvari, ki te bogatijo, ki so smiselne in te izpolnjujejo. Z leti pride tudi nekaj več pomiritve s samim s seboj in stremenje k presežnemu, duhovnemu.

V življenju ste, kot rečeno, počeli ogromno stvari, ste animatorka, igralka, socialna delavka ... Kaj od tega ste najraje?

Nič od tega nisem najraje, ne bi mogla izbrati. Se pa trudim, da v tistem trenutku, ko nekaj od tega počnem, to počnem najraje in najbolje, kar zmorem. Vedno se potrudim, da se skoncentriram in skušam dobro opraviti, karkoli že počnem. Velikokrat tudi ne uspe.

Če spregovoriva še o vašem delu v domu upokoencev, lahko morda nekaj več poveste o tem?

Zaposlena sem kot animatorica s polovičnim delovnim časom. Skupaj s kolegicami vodim pevski skupini v obeh enotah doma, vodimo pogovorne skupine, skupine na negovalnih etažah, na varovanih oddelkih. Skrbim za prireditve in organiziranje svetih maš v domu na Marofu. Sodelujem pri domskem časopisu in še kaj bi se našlo.

Situacija je letos zaradi epidemije drugačna, bolj zahtevnejša. Od nas zahteva prilagodljivost, resnost, iskanje novih možnosti in oblik dela. V obdobju, ko so stiki s svojci omejeni, ko ni izhodov, je še posebej pomembno, da se s stanovalci v domu povezujemo po človeški plati, da se veliko pogovarjamo, si izmenjujemo informacije, posedimo skupaj ob branju knjige, molitvi, pesmi, v osebnem pogovoru.

MUZEJ JE POSTAL GLEDALIŠČE.

Epidemija je zelo aktualna tema, kako gledate na dogajanje v zvezi s Covid-19? Morda predvsem v luči tega, da ste se sami v življenju spopadli z vrsto ovir, kako zdaj gledate na omejitve za zajezitev epidemije?

Zdijo se mi logične in verjamem, da so tudi koristne. Brez posebnega filozofiranja je potrebno spoštovati in upoštevati nasvete strokovnjakov. Začudena sem nad dejstvom, da že najmanjše omejitve v ljudeh povzročijo toliko slabe volje, jeze in negodovanja vsepovprek. Mar se res nismo več sposobni odpovedati najmanjši stvari? Res nismo sposobni pogledati preko lastnega praga? Vem, da je to obdobje izzvalo tudi mnoge stiske na ravni posameznika, družin, preživetja. Mnogo bolj smiselno je, če se vsak pri sebi vpraša, kaj jaz osebno lahko pripomorem, da bo bolje meni in sočloveku ob meni. Možnosti je veliko.

Morda za konec spregovoriva še o tem, kako v tem času poskrbeti za optimizem, zaključna misel na to temo?

To je pa vprašanje za milijon dolarjev (smeh). Zagotovo pa ni pametno, če večino pozornosti preko dneva posvečamo medijem in dolgotrajnim razpredanjem o Covid situaciji. Stanovalci v domu večkrat rečejo, da vse v življenju enkrat mine, težko in lepo. In da je pomembno, da živimo tako, da bomo, ko bomo stali na robu devetdesetih let, lahko rekli tako, kot poje Edith Piaf v znameniti pesmi Ničesar ne obžalujem. Privoščim vsem, da bi bilo v čim večji možni meri tako.

Predstavam Metke Pavšič je skupen lik posebnih, močnih žensk.

VSE V
ŽIVLJENJU
ENKRAT
— MINE,
TEŽKO IN
LEPO. —

